

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Penru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/4,
an fl. b; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.N-rii de Dumineacă pe
an fl. 2.—Prima România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE

de 1 str. garmonă: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publica-
ție.Atât abonamentele cat și
insertiunile sunt cu plăti
înainte în Arad.Revisor: nefrancată cu
vîrtejat.

TRIBUNA POPORULUI

Cărăușitul la alegeri.

II.

(Ag.) Care a fost sau ar fi trebuit să fie intenționea generală a legii despre judecătoria Curiei în afaceri electorale, mai ales dacă ea s'a născut în niște împregiurări de extremă abuciumare, cum era starea „ex-lex”-ului? Când cele două tabere dușmane și aruncau reciproc în față vorbele: „conspiratio contra constitutioem“ (pe partea guvernamentalilor) și „revoluția contra constitutioem“ (pe partea opoziției)? Când legea aceasta a fost una din condițiunile cardinale ale împăcării și restabilirii stărilor politice normale, și când se proclama ca unică menire a ei: curățenia alegătorilor?

Intenționea legii nu putea fi pur și simplu alta, decât a umplea golul și a delătura lipsele și scăderile legislației de până acum în materie electorală, fie acele lipsuri și scăderi constatare în legea electorală ca atare, ori în legea penală (1873: V. S. 185), citată de noi în articolul premergător; precum peste tot, logic gândind, ori ce lege posteroară în aceeași materie ar trebui să fie un progres, o reformare, o imbunătățire a legii anterioare.

Cum și în ce măsură răspund dispozițiunile legei despre judecătura Curiei în afaceri electorale acestui scop, acestei intenționi, sau meniri?

Pe lângă dispozițunea generală, că judecata sau revisuirea mandatelor dietale o trece dela parlamentul insuș — respective de la comisiunea lui de verificare — asupra Curiei, ea înăspriște dispozițiunile de până acum privitoare la *alusurile* ce se severăsesc în diferitele faze și procedări electorale și ar vrea să înfrâneze corupția. Sau, precum spune ministrul de interne Széll, în circulara sa către comitate:

Scopul de căpetenie al art. de lege XV din 1899 despre judecătura asupra alegătorilor dietale este: ca, pe lângă întărirea siguranței dreptului electoral, să fie pe căt se poate impedeate abusurile electorale, printre care și corupțiile.

Au vîzut, în articolul premergător, cum legea penală are intenția a pedepsii pe cel-ce: „dă sau promite bani ori vre-o valoare de bani“ (cambiu, sau alte hărți), „ori vre-un alt folos“ (cadouri, fie alegătorului insuș, fie „celor ce se țin de dinsu“; exponarea stipendiului sau postului pentru sfior, etc. etc.) „de mâncare și beutură“; precum și „pe acela, care primește o astfel de mâncare și beutură.“

Au vîzut d'asemenea, cari, cheltuieli constituționale nu cad „în cadrul legii (penale) V: 1878, §. 185“ și în acela al „§-lui 3 al legii de față“. Anume:

b, întărirea trebunțioasă a alegătorilor la locul și pe timpul alegătorii în acel

cercuri electorale, care se compun din mai multe comune.

Trecerea peste întărirea trebuințioasă permisă, este a se considera că o îndopare cu mâncări și beuturi („etetès ès itatás“), atât după art. legii V din 1878, cât și în sensul legii de față.

c., provederea alegătorilor cu steaguri și alte semne de mică valoare.

Pe când însă pentru spesele de „mâncări și beuturi“, apoi „steaguri și alte semne“ nu se prescrie nici un normativ, sau regulament, care ar fixa, fie și numai aproximativ, granița între cele „permise“ și „nepermise“, pe atunci pentru punctul a) „cadrul, dus și intors, al alegătorilor la locul alegătorii“, legea prevede un „regulament“, zicând că: „ceea-ce ar trece peste suma stabilită de regulament, este a se privi ca dat cu scopul de corăpere.“ Eaz ministrul insuș în circulara sa către comitate, în care le provoacă a elabora un asemenea regulament, recunoaște, că:

Deoarece această transportare permisă ușor poate degenera în abuz și poate slujii drept pretext pentru aceea, ca pe titlu acesta să se întâmple corupții, etc.

Să vedem acum, în ce mod au executat comitatele (comitetele permanente, congregațiunile) această îndrumare; cum au întocmit ele regulamentul în chestiune?

Cea mai mare parte dintr-insele, în credință și cu conștiința împăcată dar mai ales neîmpăcată, că fac pe placul stăpânirii și că astfel își îndeplinesc fișpanii lor datorința de reprezentanți ai puterii statului în comitat, au întocmit, prin comitetele lor permanente și aprobat în congregații, niște tarife (regulamente) cu taxe de cărăușie la alegători atât de urcate, încât pe baza și cu ajutorul lor se poate practica cea mai scăroasă și revoltătoare corupție și încă — sub seutul formal și faptic al legii.

Incepând în direcția și pe calea aceasta l-a făcut comitatul Sopronului, cel-ce, de când există, liferează numai deputații guvernamentali la dietă. Eacă tariful votat de congregația lui: până la o depărtare numai de 5 kilometri se va plăti cărăușului pentru o trăsătură — 3 florini; până la 10 kilometri — 4 fl.; până la 20 kilometri — 5 fl., și până la 30 kilometri — 6 fl. La fiecare trăsătură sunt a se socoti 3 alegători, afară de cărăușul (koszisul).

Comitatul Liptov, care încă e vecinic guvernamental, a stabilit următoarele taxe: la depărtarea de 5 kilometri de la comună respectivă până la locul alegătorii nu se plătește cărăușie de fel; de la 5—12 kilometri, pentru o trăsătură 3 fl.; de la 12—20 kilometri depărtare — 5 fl.; de la 20—40 kilometri — 7 fl.; iar peste 40 kilometri — 10 florini. Afără de cărăușul, în trăsătură să ocupe loc cel puțin 5 alegători.

Prețurile acestea se înțeleg pentru dus și intors.

După pilda Sopronului s-au luat cele mai multe comitate, care trimet deputații guvernamentalii; ear comi-

tatul cu „Golgotha națiunelui“, precum am vîzut în nrul dublu, încă nu s'a dat mai pe jos, hotărind 28 fileri pe kilometru, cu minimul de 2 coroane și maximul de 12 coroane.

Comitatul Timișului a hotărît, ca transportarea alegătorilor la locul alegătorii, dus și intors, să se facă pe societatea fiecărei comune. Antistitia comună a fiecărei comune este datoare a procura și a plăti atâtea trăsăuri, câte trebue; ear taxele cărăușului se stabilesc astfel: 10 cruceri de 1 kilometru, cu minimul de 2 fl. și maximul de 5 fl. pe trăsătură, socotindu-se 3 alegători într'o trăsătură, afară de cărăușul.

Comitetul permanent al comitatului Heves a împărțit fiecare cerc electoral al său în 3 zone: în ceea dintâi se cuprinde departarea de 15 chilometri, a comunelor de la locul alegătorii; aci s'a stabilit taxa de 30 cruceri pe un alegător. În zona a doua căd comunele cu o departare de la 15—25 chilometri; taxa pentru un alegător: 45 cruceri. Zona a treia cuprinde comunele departate peste 25 chilometri și se va plăti 60 cr. pentru 1 alegător.

Dar' comitetul permanent a mai hotărât aproape cu unanimitate de a propune congregațiunii, ca comitatul să roage guvernul prin adresă specială a depune în dietă modificarea legii în sensul, ca votarea dietală să se indeplinească în fiecare comună, astfel ca alegătorii să nu mai fie duși la centrul, unde la ori ce cas sunt mai expuși corupției decât acasă.

Oficioasa „Magyar Nemzet“, al cărei spiritus rector este Beksics, „cu bucurie mare“ înregistrează taxele sus arătate stabilite de comitetul permanent al Heves-ului; cea de pe urmă hotărire însă nu-i place de loc, zicând că: „din punctul de vedere național ascunde un mare pericol“. Organul partidului catolic poporul, „Alkotmány“ reproducând aceste cuvinte, observă: „Această frasă sunătoare, dar' cu desăvârșire deșartă, se poartă perfect cu călușelul-jucărie (vesszöparipa) al lui Beksics (alusie la cartea lui R. „Tr. P.“). Dar' punctul de vedere al dreptății și al poporului unde rămâne?“

Să mai vedem încă un regulament, cel votat de congregația comitatensă din Tolna. Rostul lui este următor: Dacă transportarea alegătorilor o îndeplinește persoană, care posede drept electoral în același cerc, ea va fi răsplătită în modul următor: 20 fileri de chilometru, socotit îndeosebi atât pentru dus, cât și pentru intors. Astfel însă ca prețul cărăușului să nu fie mai mic de 4 coroane și să nu depășească 6 coroane. În luniile Iulie, August, Decembrie, Ianuarie și Februarie taxa de cărăușie este 30 fileri pe chilometru, cu minimul de 5 coroane și maximul de 8 coroane; dar' numărul alegătorilor pentru o trăsătură e stabilit la „cel puțin doi“.

Eacă unele „Stichprobă“ d'ale regulamentului pentru „cheltuelile

constituționale“ la alegeri, permise ba prescrise în lege.

Pe măne aprecierile de concluzie.

„Junctim“-ul pactului. Se știe ce însemnă, anume: că afacerea cuoatei — ridicarea ei pentru Ungaria și seăderea penitrii Austria — să în legătură strânsă așa zicend ned-spărtibilă, cu resolvirea altor, sau cel puțin a altor chestiuni a pactului. In casul de față „junctim“-ul, se confirmă și se desmîntă de trei ani mereu, că există între cuoata și dările de consum asupra: spiritului, berei, zaharului și petrolierului, cu care până acum se manipulează și socotește așa, că sumele percepute ca dare de consum pentru aceste articole se înapoiază reciproc acelei jumătăți ale monarhiei care le-a produs; ear după pactul cel mai nou, fiecare stat și-l va păstra pentru sine. In urma acestei modificări, Ungaria ar câștiga pe an cam până la 2 milioane florini.

Acum hîcîl stă acolo: Thun a publicat prin ordonanțe împărătești, toate legile privitoare la pactul încheiat cu Széll, numai aceasta una nu. Din cire motiv? De sigur numai din acela unir, că cuoatele nu sunt încă stabilite, și în special cea ungăra nu este încă ridicată. Se înțelege, că în ne-publicarea legei privitoare la dările de consum se cuprinde și o mare neîncredere față cu Ungaria.

In ședința de lî 20 Octombrie a comisiunei bugetare a dietei, Széll, interpelat de Komjáthy că există oare ori băi iunctim între cuoata și procedarea privitoare la dările de consum, a răspuns: că nu există. Foile Eötvös-iste acuma scriu, că „cineva earăși minte“ în cauza iunctimului.

Partidul popor-alcatie printre Sécuvi. „Alkotmány“ vestește cu multă speranță de victorie, că partidul popor-alcatie a răsbit deja și în Sécuime și că în ziua de 29 I. se va ține acolo o mare întrunire poporala.

„Egyetértés“ e peste măsură de necăjit de această îndrăsneală aaderenților lui Ferdinand Zichy și conjură pe Ugron, „să părescă cu energie în contra iesușilor“, și îl face chiar responsabil în oare-care măsură pentru înaintarea partidului popor-alcatie în Sécuime.

Széll
despre
chestiunea naționalităților.

Comisiunea budgetară a Dietei discută de vr'o săptămână asupra budgetului tărilor pe 1900, prezentat de ministrul de finanțe Lukács.

In ședința ei de Vineri 20 Octombrie, deputatul independent Konjáthy Béla, după obiceiul și calapodul său propriu special, a fiecărit, că: „guvernele toate de până acum n'au făcut nimic pentru edificarea statului național maghiar în relațiunile externe“. Intreabă deci pe ministru-president: să spună deschis, care îi este politica față cu naționalitățile și prin ce mijloace vrea să o valideze?

Széll a dat următorul răspuns (reproducem după „Bad. Hir.“ dela 21 c.):

Politica sa față cu naționalitățile stă în aceea, ca statul ungar să

se edifice în cadrele scopurilor statului unitar național maghiar. Fiecare fiu al patriei, ori care limbă ar vorbi, este membru egal îndreptățit al națiunii politice unitare. Această egală îndreptățire (egyenjogúság) privitor la limbă se mișcă între acele limite, pe care le croiesc unitatea politică a terit, precum și posibilitatea practică a ocârmuirii (?) și a administrației.

Fiecare faptă a ocârmuirii (kormányzat) trebuie acomodată scopului celui mare și principiilor directive ce duc spre acest scop.

Nu prin silă, ci prin aceea vom căștiga naționalitatea, că vom face bună administrație și justiție și le vom face părțase de proceduri drepte.

Oameni, cari trăesc din exagerări și atâtări, au fost în totdeauna; ba se poate să fie și unele cercuri de acest soiu, dar acestora nu se poate atribui așa mare importanță, precum o face Komjáthy. Ear dacă cineva agită în contra unității și ideii statului ungur (sau maghiar? R. „Tr. P.“), contra aceluia va aplica străjnicia legii. Nu va suferi să se agite în contra constituției și a unității statului ungur (maghiar?).

In noul său delă 22 c., aceeași foaie reproduce enunțarea încă odată în articolul său de fond, scriind despre „cheștiunea steagurilor“, pe care noi o vom expune în noul de mână, și observă: „Foarte bine s-a pronunțat eri ministrul-president despre cheștiunea naționalităților.

Presupunând, că „Bud. Hir.“ a reprobus fidel, ori cine vede și fără să o scoată deocamdată în deosebi la iveală, că enunțarea lui Szell conține pe deoparte contra-ziceri foarte esențiale, ear pe de alta niște fruse foarte banale, mai ales privitor la așa zisele agitații.

DIN AUSTRIA.

Parlamentul.

Faptul, că stânga n'a reușit, sau n'a ajuns să fie reprezentată în presidiul parlamentului, este să se consideră nu numai că o biruință a dreptei și înfrângerea stângel, dar și că o înfrângere a guvernului, căci acesta încrese din respreteri, pe față și pe ascuns, pentru ca la locul de prim vice-president să fie ales candidatul opoziției, Prade, naționalist radical din Reichenberg,

orașul de căpetenie al Boemiei de nord (Deutschböhmen).

Purcezând astfel, dreapta a dovedit, că este încă solidară, căcă intru spargerea ei își dă silință nu numai corifeilor stângel, dar însuși contele Clary, cu principalul scop a isola pe Cehi. În primul rând șeful cabinetului nisueste a slăbi legăturile partidului catolic poporul și al Polonilor ce li leagă de celelalte partide ale dreptei. Isolând pe Cehi, speră să contele Clary, că și va putea mai ușor îndupla a se înțelege cu Nemții la regularea folosirii limbilor în „terile răsărite“ (Boemia, Moravia și Silezia). Că nu este fără temeu această convingere a foilor și deputaților cehi, care o proclama la întrunirile publice protestătoare, ce se tină pretutindeni în acele trei provincii, dovedește, printre alte multe semne, și următoarea telegramă, ce i-se trimite din Viena „Patrie“, cu data de 21 c.:

„Cercurile parlamentare văd în constituirea nouă presiduii semnul, că Dreapta se va divisa; și anume: Poloni, Nemți, Clericali și Români de o parte, ear' Cehii, Croații, Slovenii și Rutenii de altă parte. Prima grupă e dispusă a intra în o nouă coaliție parlamentară.“

In „Năr. Listy“, ori de câte-ori vorbește de eventualitatea unei descompunerii a majorității, se pot observa două păreri: pe cînd adică corespondentul din Viena al foaiei asigură sus și tare, că dreapta nu se va desbina, că stă solidă, că mai ales Poloni nu se vor lăsa ademeniți, pe atunci redacția acasă, în articolișii săi primi, de principiu, admite, ba, *précise la sigur* destrămarea dreptei, astfel că pe lângă Cehi n'ar rămână decât Slovenii.

Din Bucovina.

Acțiunea preotinelor române.

„Patria“ este autorizată să anunță, că adunarea preotinelor române din Bucovina este convocată pe Luni, în 30 Octombrie n. a. c. la Cernăuți.

In fața acestei adunări — zice „Patria“ — care formează efluxul evenimentelor ultime, petrecute în țărănoastră — suntem convins, că toti preotii nostri fără excepție vor lua parte și vor spune cuvântul lor decisiv în fața suspicionărilor și perfidiilor, cu cari debutează antagoniștii nostri pe contul nostru.

Ca ei nu se putea înțelege nime. Se certau fără cruce, ca să se iubească cu atât mai mult, se disputau, se combăteau și nu avea Sinu o părere, pe care să nu-o exceptioneze Nicu și vice-versa, și totuși — n'au văzut prietini ca aceștia. Când veniau amendoi între noi, căutam la ei ca la niște sănădoi. Aci erau în toate de acord. Sinu argumenta și Nicu le da argumentelor o lustruială de un farmec îngeresc. Nu era suflet, care să nu fi fost atins de puterea argumentelor acestor oameni. Tăeam și îl admiram. Sinu vorbia cu siguranță, în tot cuvântul era o forță de o convingere definitivă. Nicu vorbia cu patimă, cu o elocință fermecătoare și când se opria pe o clipă, își arunca ochii către prietenul seu, ca un hipnotic către hipnosor și zicea mai departe...

Îl adoram pe despotul aceștia spirituali, cum le ziceam...

A trecut mult de atunci. Îmi și uitasem de interesanții prietenii. Am terminat cursurile universitare și m'am așezat în N. Eram străin cu totul. Mergeam regulat la cafenea și cetățile jurnale, dar nu stăram mult.

Intr-o seară am întârziat. Începusem săceti un articol polemic și voi am să-l înțevesc.

Zina de Luni 30 Oct. n. va fi ziua manifestației patriotismului și a naționalismului Românilor din Bucovina.

Preotimea decanatului Cernăuți a lansat următorul protest în contra discursului bar. Bourguignon din 18 August:

Inalt-preavenerabil Consistor!

Preotul român de pastorie din protopresbiteria Cernăuțulu, atâtă dureros în sentimentele lor patriotic și dinastice prin răspunsul afară de usanță al presidentului tărit la omagiul clerului gr. ort. din 18 August, ridică protest solemn contra învinuirilor cu totul năjustificabile din acest răspuns și se roagă cu insistență, ca Inalt-preavenerabilul Consistor în bine înțelesul interes al ortodoxiei să binevoiască a lăua clerul cu toată energia sub scutul seu, intervenind la locurile competente, ca în viitor astfel de învinuire ca din seara să nu mai provină, că și a depune la treptele Preaftinalului Tron asigurările de fidelize și supunere neclintă.

In 17 și 18 n. l. c. a fost citată la căpitania, din Storojinești majoritatea preotinelor districtului Strojinești, care a subscris protestul în contra vorbirii bar. Bourguignon din 18 Aug. La căp. a fost supus fiecare preot separat unui interogator în chestiunea protestului. Toți preotii au întărit din nou subscrierile, declarând sus și tare, că resping cu indignare oră și ce învinuire nemotivată cu privire la loialitatea lor. După ce s'au terminat interogatoriile, s'au întrunit toți preotii, votând dlor archim. M. Calinescu și cons. Bejan deplină încredere.

NOUTĂȚI

Arad, 24 Octombrie 1899.

că face un act de bunăvoință, a invita parastas să celebreze și directorul seminarului Aug. Hamsea. Acesta însă, volită cum e dela fire, în contra dispozițiunilor celor în drept cari au ridicat parastasul, s'omenit în rugăciunile obiceiuite pe tot profesorii reposați, cari au servit la prerandia din Arad, la locul întâi pe metropolitul Miron. Aceasta este abus și atențat la sentimentul de pietate și la cultul creștin il păstrează pentru răposați. Dacă directorul seminarului avea pietate pentru memoria și cultul răposaților profesorii dela teologia și preparandia din Arad, cine l'a opri, ca într-o zi anumită în decursul anilor, de când are direcția institutului, să fi ridicat și el un parastas memoria lor, cum au făcut Georgiu Lazăr și Romul Ciorogariu pentru Atanasiu Tudecescu. Aceasta însă n'a facut-o, ci din pietatea creștinească a altora a voit să-și facă un merit de pietate ca fariseul din evanghelie. At. Tudecescu a murit sub persecuția „neamurilor“, și „neamurile“ îl persecută și după moarte!

Judecătorile din Arad: tribunul regesc, judecătoria cercuală, judecătorul de instrucție, procuratura regescă și pănitentiarul, cari timp de mai multe zile au mutat toate actele și utențile din edificile cele vechi, se află azi toate la un loc sub un copertă, în nou palat al justiției de lângă Murăș.

Dela Seminarul din Arad. Societatea de lectură a elevilor dela institutul pedagogic din Arad, întrunindu-se în sediul constituantă în 6 Octombrie a. c. sub presdiul P. C. Sale Domnului Augustin Hamsea, director siminarial, s'a constituit în modul următor: Vice-președinte a fost și Ioan O. Jercăsan, cleric în cursul III, secretar: Ioan Ardelean, cl. c. II, notar: Iuliu Lazarescu, cl. c. III, și Nicolau Măruță, ped. c. IV, bibliotecari: Victor C. Fizeșu, cl. c. I, Traian Givulescu, ped. c. IV, casier: Petru Nemet, cl. c. II; controlori: Daniil Matees, cl. c. III, Teodor Rozin, cl. c. I, și Petru Coileanu, ped. c. IV. Era membru în comisiunea literară: Lazar Vrăjitoru, cl. c. III, Constantin Mihulin, cl. c. II, Octavian Tămașdan, cl. c. I, Iosif Neagu, ped. c. IV, Antoniu Nevrencian, ped. c. IV, Mihai Ușu, ped. c. IV, Nicolau Cristea, ped. c. III, și Atanasiu Serea, ped. c. III.

M'am oprit și mă uitam dus!

In fața mea era Sinu. Nu-l mai cunoșcu. Era umbra lui Sinu de demult, figură costelivă cu o mutră săbădită și gălăzită, cu o barbă rară și încărâtă, să mă fiu întâlnit pe întuneric cu el, pieptul de frică.

— M'am dus, zise desesperat, aruncând cărțile în mijloc.

— Tu ești, Sine?

— A! Costică — bravo! Servus dragă!

— Imparte-le odată, Liță!!!... Da cum Costică al meu? Dați cu cărțile acasă mări!!!... Când ai sosit, dragul meu? Îl ești stabil aici?

Ter! strigă aruncând o carte în mijloc.

Era maniac de cărți. Nu te puteai înțelege cu el, de cum-va nu vorbiște de cărți. Se incerca să-mă vorbească de lucruri interesante, dar înzadar! o îsprăvia de comun la vre-o bravură de cărți.

M'am tras la o parte și am căzut la pământ.

— Ce moim! Ce monstru! Unde Sinu de demult? Ce s'a ales din ochi mari și inteligenți?... din fruntea lui și cratără?

Dl George Dima în Brașov. Prima probă a Reuniunii române de cântări din Brașov în noul an societar s'a inaugurat Vineri seara — spune „Gazeta” — cu o manifestație pentru vechiul dirigent dl Pandelie Dima și pentru noul dirigent dl George Dima, care cu seara de Vineri a început conducerea corului de acolo. Întrând în sală, dl G. Dima a fost întâmpinat cu vîi urale din partea membrilor activi, cari erau întruniți în număr de 50. Urcându-se apoi pe tribuna dl president al Reuniunii G. Chelariu a rostit un discurs solemn și apreciand serviciile aduse Reuniunii de dirigentul onorar dl P. Dima, i-a mulțumit în numele tuturor membrilor, apoi a salutat călduros pe noul dirigent dl G. Dima și, prevestindu-i inaugurarea unei ere noi în viața Reuniunii, a încheiat între aplașe generale, urând succes nouilui măestru. Emoționat dl Gh. Dima a răspuns mulțumind pentru cuvintele elogioase și desfășurând programul său în liniamente generale. Drept scop al Reuniunii a accentuat cultivarea muzicii clasice, moderne și românești spre ridicarea nivelului Reuniunii și prin aceasta a prestigiuului întregelui societății românești. În discursul său dl G. Dima a neamănat Reuniunea cu un stat extrem de absolutistic guvernăt, în care voiața autocratului — în acest casă a dirigentului — absoarbe totul, căci la casă dirigentul ar sovăi în conducere, neamănat trebuie să se destrăbâleze corul. Discursul franc și sincer al dlui Dima a fost primit cu aplașe vîi. După parte a aceasta solemnă s'a trecut la activitate, începându-se studierea „Cantecelor de dragoste” ale lui Brahms.

Oficienții dela trenuri, cari până acum, priviți fiind ca oficienții ai statului, nu plătau dare comună, — de aci încoole sunt obligați să platească și ei această dare în rînd cu ceialalți contribuabili. În contra acestei dispoziții dinși au făcut proteste la judecătoria administrativă; aceasta însă li-a respins protestele, pe temeiul, că ei nu sunt socienții ca oficienții ai statului, nici după rang, nici după caracterul lor și nici nu sunt înzestrăți cu drept de pensie din parte a statului, ci sunt priviți ca „aplicații ai întreprinderilor statului”.

Societatea de lectură „Petru Maior” din Budapesta aduce la cunoștință constituirea sa, ce a avut loc în 18 l. c. și anume: a. Comitetul: President: Aurel Cioban, stud. jur.; vicepres: Ioan Fruma, stud. jur.; secretar: Ioan Giurgiu, stud. jur.; cassar: Mihail Navrea, stud. fil.; controlor: Tribon-

Mă aflam în fața unui gărbovit, un tinér bătrân, cu ochii esită și roșii, cu față săracă, cu gura dăbălată...

Unde-l spiritul acela viu, pătrunderea săracă, geniul de odinoară, care ne punea în admirare?

În cărți! în cărți! în cărți!...

Cineva bătu la ușă. Niciu intră. S'a pus lângă mine.

— Așa trebuie să vă revăd, dragul meu?

Si Niciu începu a-mă a spune:

— Am continuat amândoi studiile în Germania.

De la un timp am observat, că Sinu meu devine tot mai gânditor și chiar prea simțitor. Într-o zi vine și-mă spune, că-mă mulțumește de bunăvoie, dar nu mai prenște de la mine nimic.

— Nu voi să mă rog de nimeni. Sunt sărac, vreau să-mă căstig cu sudcare, dar nu voi mila voastră, pe care se apasă blăstămul semenilor mei. Voi avea, noi trebuie să lucrăm și vom lucra, dacă, precum ziceti, să a cursul lumii.

Voi sunteți paserile cerului, cari nici nu sămănați, nici nu secerăți, și totuși aveți tot, car noi...?

niu Almăescu, stud. tech.; notar: Stefan Borcan, stud. jur. și Ioan Hîcă, stud. jur.; bibliotecar: Vasile Ciura, stud. jur.; vicebibliotecar: Ioan Negruțiu, stud. tech.; economist: Aurel Stan, stud. tech. b) Comisia literară: President: Ioan Lăpădat, stud. jur.; referent: Mihail Navrea, stud. fil. Membri: Alexandru Bogdan, stud. fil.; Ioan Borcia, stud. fil.; Aurel Bratu, stud. fil.; Vasile Ciura, stud. jur.; Ioan Giurgiu, stud. jur. c) Comisia supravîghetăre: Romul Boca, stud. jur.; Stefan Chirilovici, stud. jur.; Pompiliu Cioban, stud. jur. — Pentru Comitet: Aurel Cioban, president. Ioan Giurgiu, secretar.

Alegere de notar. Prin alegerea lui Iosif Székáll de notar la Chișineu, — postul de notar în comuna F.-Varșand a devenit vacanță. Alegerea este fixată pe ziua de 4 Noemvrie n. înainte de ameza, iar concursele sunt să se înainte până în 3 Noemvrie n.

Dela „Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș.” Ni-se trimite spre publicare următorul: Avis. Adunarea generală a „Societății române de cântări și muzică din Caransebeș” se va întîine Marti, în 26 Octombrie st. v. (7 Noemvrie st. n.) 1899, la 3 ore după ameza în localitatea societății, la care sunt poftiți toți P. T. membri ai societății. — Comitetul.

A 41-a confiscare. Din n-rul de Dumineca trecută al ziarului „Patria” s'a confiscat eărăși mai multe pasage, atât din primul articol, cât și din articolul intitulat „Trăiască Treicolorul”! — Aceasta este al 41-lea casă de confiscare al numitului ziar.

Cas de moarte. Ni-se trimite următorul trist anunț: Cu inima înfrântă de nemărginită durere aducem la cunoștința tuturor rudenilor și bunilor cunoșcuți, cum că prea iubită și ascultătoarea fizică, bună soră, blândă nepoată, neuitata verișoară și afină Maria Năstășiu, în etate de 18 ani, astăzi în 21 Octombrie st. n. 1899 la 4 ore dimineață, și-a dat sufletul înjmâinile Creatorului. N'a mai putut suporta crudele lovitură ale sortii, și în primăvara vîții pline de speranțe a părăsit deserta lume, refugându-se acolo, unde nu este durere și nedreptate, ci numai fericire și iubire vecină. Rămășițele pămîntești ale scumpel dedicate se vor aşeza spre vecinătatea odinichă Duminecă, în 22 Octombrie st. n., 1899 la 2 ore p. m. în cimitirul gr.-cat. din loc. Fie-l visul liniștit și repaosul dulce! Nă-

Cu mare trudă l'am putut îndupla să primească cel puțin cvartir de la mine. Îm' era tot frică, să nu-l vatăm ambicioasă. Masa lui era încărcată de cărți sociologice. L'am rugat să nu-și mai strice capul cu idei paradoxe sociale, dar n'am avut ce-l face și într-o zi și-a luat tot ce a avut la mine și s'a dus.

La un an l'am revăzut așa cum il vese.

Am plâns.

— Scumpul meu aici ai ajuns?...

— Ha! ha! aicia 'mi-a fost locul!...

Era risetul fioros al unui desperat. A venit la mine. Era ruina lui Sinu de odinoară.

— Te rog eu pe tot, ce îți este mai sfânt, să rămăt la mine, să-ți scoți ideile acelea imposibile din cap, căci altcum ești perdit pe veci.

— Nu voi și nu voi! Ah! doar' ăsta-l cursul lumii! Luptă pentru existență.

Tot ce-l în fire așa trebuie să fie! Cel mai tare sugrău pe cel mai slab, cel bogat pe cel sărac — o mare de pești, în care ce-l marfă înghițe pe cel mic, ca la urmă și pe aceștia să-l înghiță omul și pe

săud, la 21 Octombrie st. n. 1899. Jurnalul familiei.

Inspector școlar pentru toate școalele române din Bucovina va fi numit — spune „Patria” — dl consilier Dimitre Isopescu, director al pedagogiului din Cernăuți.

Nouă logodnă la curtea Muntele-grului. Se vedește din Tetinie, că principalele Nicolau al Greciei și-a petit de fitoare soție pe frumoasa princesă Xenia, a sesa și cea mai mică dintre frumoasele fice ale principelui Nichita al Muntenegrului.

Fabrică de zăchăr în flacări. Fabrica de zăchăr a baronului Stummer din Nagyszombat a căzut pradă flacărilor sămbăta trecută. Vr'o trei-sute vagoane de zăchăr au ars în scurtă vreme, și focul nici până seara târziu n'a putut să fie localizat.

ULTIME STIRI

Situatia în Austria.

Demonstrațiunile și turburările adeseori săngeroase în părțile locuite de Cehi din Boemia și Moravia nu numai că nu încreză, dar devin tot mai dese și mai intensive. Depeșele de azi vestesc despre vre-o 15 locuri, unde s'au înțemplat demonstrații și turburări, pe alocarea de repăsite ori. Toate au caracter nu numai anti-guvernamental și antigerman, dar și antisemitic, în cel mai mare grad. Dintre depeșe cea mai gravă sună din orașul industrial Holešovice, în nemijlocita apropiere de Praga, anume:

„Eri din nou s'au produs aci turburări. Demonstranții au spart ferestrele la multe case ale Ovreilor, pustind chiar 2 prăvălii. Au dat foc la o casă. Demonstranții s'au năpusit asupra gendarmilor, cari în urma urmelor au făcut întrebunțare de armele lor. Trei oameni au rămas morți, și mulți grav răniți.

Răsboiul anglo-transvaalic.

Rău le merge Burilor, de vre-o trei zile. După înaintarea norocoasă pe ambele cîmpuri de bătăie, la reșărit (Natal) și la apus (teara Bechiu-

anilor), au suferit Vineri 20 c., o grea înfrângere lângă orașul Elandslaagte, în Natal, pe care Englezii l-au și prins în posesiunea lor. Din toate telegramele reiese, că lupta a fost foarte crâncenă și perderile pe ambele părți foarte mari. Generalul englez Symons a fost atât de grav rănit, încât nu este speranță de a scăpa, ba o depeșă englezescă indirect dă a înțelege, că a și murit. Pe partea Burilor, au perit mai multe mil de oameni; generalul lor Kock, grav rănit și un frate mai mic al comandanțului suprem, Joubert, cu mulți alții au fost prinși de către Englezii.

Din depeșe se poate deduce, că Burii de acum înainte nu vor putea resista.

ECONOMIE.

Grăne.

Prețurile de la 20 Octombrie.

	Arad:	B.-Pesta:
Grâu Aprilie fl.	7.60—7.85 fl.	8.50—8.65
slab	7.50—7.70	8.20—8.22
Cucuruz vechiu	4.80—5.	5.05—5.25
nou	3.70—3.80	5.10—5.16
Orz vechiu	5.30—5.40	5.90—7.—
nou	4.80—5.—	6.—6.10
Secară Apr.	.	6.99—7.00
pe Oct. „	5.80—5.90	6.54—6.55
Ovăs Apr.	4.40—4.50	5.86—5.37
Oct. „	—	4.90—4.93

Cursul pieții din Arad.

Hartie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești	—	—	—
Imperiali (15 R. sur)	:	18.90	19.—
Ruble rusești 100 à	:	126.	127.—
Galbeni	:	5.58	5.63
Napoleon-d'ori	:	9.48	9.55
100 Marcă germane	:	58.50	58.95
Livre sterling	:	11.90	12.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	cr. p. kg.
tineri 320—390	44—44.5	“ “
250—390	44—45	“ “
pană 250	45—46	“ “
mijlocie 240—260	47.5—48	“ “
Din Serbia	44.—46	“ “

Păstăioase:

Fasole boabe mari albe și rot. fl.	6.—	6.50
“ ” cenusiu	7.25	7.75
“ ” colorate	5.75	6.—
Linte	10.—	16.—
Mazere pentru fert	11.—	—
“ ” surășită	17.—	—
Macu	31.—	33.—

Seminte:

Trigoi roșu:	98	40.—43.—
Lucernă: ung.	98	40.—43.—
ital.	98	45.—47.—
In, după calitate	“ ”	10.50—11.—
Ulei de năpă	“ ”	33.—
Petroleu american rafinat fl.	22.50	100 kl
, rusesc	20.—	“ ”
de Orșova	19.—	“ ”
de Brașov	18.—	“ ”
Spirt grob pentru rafinat fl.	16.50—16.75	
Lână: de vară . . .		

La administrația „Tribunei Poporului”

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Povestea unei coroane de oțel”, cu prețul de 75 cr., „Răsboiu nostru pentru neașternare” cu 55 cr., de George Coșbuc.

„Teoria dramei” de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântari bis. de Massillon traduse prin Ioan Gent. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept” de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcăteanu. Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse” de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia”, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul”, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribegie”, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, care se vor efectua prompt, rugăm să se adauge și spesele de porto postal.

Administrația „Trib. Pop.”

Exercițiile intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școalilor poporale române, întocmite după plan, de Ioan Tăducescu, învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 crucei.

Un comentariu la § 96 al „Statutului organic bisericesc gr.-or. rom.” după 30 de ani, de L. cav. de Pușcariu. Brașov, 1899. Tipografia Ciurcu et. comp. O broșură în format mare cu un text de 39 pagini. Prețul 1 coroană. Se poate comanda și dela Librăria numitei tipografii.

Almanach, editat de „Reuniunea învățătorilor români de la școalele confesionale gr.-or. din diec. Caransebeșului”, din incidentul adunării generale iubilare, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 Septembrie 1895, cu care ocaziune s-a inaugurat monumentul lui Constantin Diaconoviciu-Loga. — Editura comitetului reuniunii. — Sub acest titlu harnica rennire a învățătorilor nostri din diecesa Caransebeșului a scos de sub tipar în „Tipografia diecesană” din Caransebeș un op voluminos, peste 230 pagini, în format mare și elegant, având un cuprins bogat și de interes general. Prețul cărții este numai 1 fl. v. a. și se poate comanda de la „Librăria Diecesană” din Caransebeș.

Pentru membrii Reuniunii opul să aibă la dispoziție P. On. domnii protopresbiteri din diecesa Caransebeșului spre vânzare ea' pentru celalalt On. public se află de vânzare (cu prețul de 1 fl. plus porto postal de 15 cr. v. a.) la Librăria diecesană din Caransebeș și la notariul comitetului, Ioan Marcu, inv. în Német-Bogdán.

„Foia Pedagogică”, ce apare la 1-a și 15-a a fiecărui lună în Sibiu, și direcția dñi Dr. D. P. Barcianu, f. Nr. 19 (din Oct.), anul III, are următorul cuprins: Cestiunea pedagogică în școală poporala de Iosif Velcean, inv. (Urmare). — Modele de lecții: Capra cu trei iezi. Poveste de Ioan Creangă, lecții de Dr. P. Span. (Urmare) Informații. — Felurimi. — Corespondență

„Pălăria Ceasornicului”, comedie într'un act de Mdm. Emile de Girardin, localizată de A. G. N. — Prețul 25 cr.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcție”, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina”. Carte foarte importantă pentru membrii din direcția tuturor institutelor de bani și a oricărora societăți pe acțiuni. Costă 1 fl. 50.

„Povestea unei coroane de oțel”, de iubitorul nostru poet George Coșbuc, a apărut în București, în editura librăriei C. Sfetea, cu o mulțime de ilustrații intercalate într-un text istoric-popor, ce se extinde pe 260 pagini ale volumului în format octav mare, cu un tipar fiu mos și căt se poate de bine îngrădit. Prețul: 1 leu 50 bani. — Din titlul cărții încă se poate vedea, că ea cuprinde istorisirea despre „Restauroarea domniei românești și răsboiul pentru neașternare”, scrisă anume pentru terenul. Începând dela introducere, până la pagina ei din urmă, cartea aceasta, îndeosebi, este scrisă cu atâtă foc și dragoste de neam, cu atâtă măiestrie și farmec și într-o limbă atât de dulce poporala, încât, începând odată să se citești, n-o mai poți lăsa din mâni până ai îsprăvit-o. Si după ce ai citit-o odată, din nou o 'ncepi și mereu o cetești și tot nu te mai saturi. — O adeverătă podobă literară și un mărgăritar neprețuit în literatura noastră poporala. Eșa serviciul, ce are să facă opul acesta terenului cărturar nu numai în România, ci în toate țările locuite de Români, — nemăsurat va fi. Va reinvia, unde va trebui, va potența, unde este: adevăratul simț național, iubirea curată de neam și de patrie, îndemnul spre fapte mari și glorioase și neclinita dragoste pentru limba strămoșească.

Nouă carte de școală. A apărut tocmai zilele acestea „Geografia pentru școalele poporale”, întocmită pe baza planului ministerial de învățămînt, partea primă (pentru clasele III și IV), de Vasile Goldiș, profesor gimnasial, în editura Librăriei Ciurea din Brașov. Prețul: 35 cr.

Acest nou manual de geografie al dñi profesor Goldiș, în forma cum se prezintă, este căt se poate de potrivit pentru cele două clase (III și IV) ale școalei poporale. Împărțirea practică a capitolelor, urmate, fiecare îndeosebi, de „Observări metodice”; textul, expus într-un limbaj ușor, și cu mai multe ilustrații; intercalarea în text a hartelor pentru fiecare din cele cinci țări mari ale Ungariei, — sunt toate calități alese, prin cari manualul dñi Goldiș se recomandă foarte mult tuturor învățătorilor dela școalele noastre poporale.

„Economia Națională”, revistă economică, statistică și financiară apare lunar în București sub direcția dñi P. S. Aurelian. Anul XXII. Nr. 8 (din August 1899) are următorul sumar: Idea de justiție în relațiunile sociale, de A. D. Damianoff. Biблиografia cestiunii Orientului, de St. Orășanu. Făinurile noastre la expoziția de făinuri dela Rotterdam (Olanda), de V. S. Moșa. Știri economice de V. S. Moșa. Bibliografii. Anunțuri.

O pagină din istoria Bucovinei din 1848-50, dimpreună cu niște „Notițe despre familia Hurmuzachi”, ca răspuns la articolele din ziarul „Patria” din Cernăuți anul III. Nr. 304 și 305, în cestiunea biografilor bucovineni din Encyclopædia Română din Sibiu, de Dr. I. G. Sbiera Cernăuți, 1899.

Din „Biblioteca Teatrală” au apărut până acum următoarele broșuri:

Nr. 1. „Soare cu ploie”, comedie într'un act de Iosif Vulcan: 20 cr. Nr. 2. „Idil la țară”, comedie într'un act, localizată de Maria Bainescu după Juin și Flinx: 20 cr. Nr. 3. „Biletul de tramvai”, comedie într'un act de Gr. Mărășeanu: 15 cr. Nr. 4. „Un om buclucaș”, comedie într'un act localizată de Maria Bainescu, după M. Michel și Labiche 20 cr Nr. 5. „Trei doctori” comedie într'un act localizată din l. germană de Virginia A. Vlaicu: 20 cr. Nr. 6. „Pălăria ciasornicariului”, comedie într'un act, de Mdm. Emile de Girardin, localizată de A. G. N.: 25 cr. Nr. 7. „Unde dai și unde creapă”, comedie în 2 acte de Alexandru Cosmar, localizată de Iuliu Popescu 25 cr.

Gramatica Română pentru învățămîntul primar, partea I. de Ioan Petran, profesor siminarial (apărută în Arad, 1898 prețul 15 cr.) e aprobată de Ven. Consistor din Arad. Venitul curat al acestei cărți didactice este destinat pentru suființarea unui fond, din care să se premieze învățătorii nostri, cari se vor distinge pe terenul învățămîntului și, îndeosebi, în propunerea limbii materne. Se poate comanda și dela dñi. „Tribunei Poporului.”

„Povești poporale”, de cuprins moral culese de S. Teodorescu-Chirileanu. — Prețul 8 cr.

„Familia”, vechia și singura revistă literară în părțile noastre, apare în fiecare Dumineacă în Oradea-mare, sub direcția dñi Iosif Vulcan, membru al Academiei române. Prețul abonamentului 8 fl. pe an. Numărul 39 (Anul XXXV) din 8 Octombrie st. v. a. c., are următorul cuprins:

Cerșitoare, de Constanța Hodoș. — Bujor (poesie), de Haralamb G. Lecca. Aca-

demia Română, raport general asupra crărilor comisinei premiilor anuale, l-anul 1899 (Urmare), de Gr. S. Tocilescu. — Cugetări. — Loreley (după H. Heine), traducere de N. Scheletti. — Astronomie și fotografie, de D. — Salon: „Din cunoștințe” de Duțu. — Literatură. — Testi Musică. — Pictură. — Biserică și școală. — Ce e nou? — Posta redactiei. — Calendarul septembriei. — Ilustrații: Hermann Sudermann. Mignon.

AVIS. P. T. domn! învățători și colegi. La multele întrebări ce mi se fac cu onoare vin a răspunde, că deși am trăit în statul de pensiune, dar lucru și mai departe pe terenul literar-didactic, pentru noul an școlar 1899/1900 pot servi cu manualele mele didactice — scrise cu multă îngrijire — într-o limbă usoară, metoda practică și amăsurat gradului de înțelegere a tinerimii noastre din școală poporala, ca astăzi să le fie dragă. Las să urmeze aci întreaga serie: 1. Micul abecedar 18 tabele de părete 3 fl. 80 cr. 2. Micul abecedar P. I. ediția IX. pentru I. an 20 cr. 3. Micul abecedar P. II. ediția V. pentru II. an 20 cr. 4. Micul abecedar P. III. ediția V. pentru III. și IV. an. 30 cr. 5. Exerciții intuitive ediția III. pentru învățători 30 cr. 6. Metodul de procedere, la Abecedar, p. inv. 40 cr. 7. Limba română (gramatică) 30 cr. 8. Economia. ediția VI. (clasa IV., V., VI.) 20 cr. 9. Socoata P. I. ediția IV. 20 cr. 10. P. II. ediția II. 20 cr. 11. Tabelele, măsurile și unitățile de măsură 30 cr. 12. Isoria naturală, ediția VI. 20 cr. 13. Geografia P. I. ediția IV. (clase III. și IV.) 20 cr. 14. Istoria Ungariei, ediția II. (clase IV. și V.) 20 cr. 15. Istoria Universității, (clasa VI.) 20 cr. 16. Abecedar german-român 20 cr. 17. Istoria României 30 cr. 18. Micul gratuit 30 cr. 19. Cărțile Viteazului 10 cr. 20. Invățătorul despre banii noștri. Cu stimă colegială Ion Tăducescu. (Com. Temes) posta B.-Lippa.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrații, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului”.

La comande mai mari de 10 exemplare
dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului”.